

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre 6 frt. — kr.
Félévre 3 " — "
Negyed évre . . . 1 " 50 "
Egyes szám ára . . . 6 kr.
Külföldre egy évre 8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenként kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SOMLYÓN:

Móricz Gyula szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetési

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

hirdetmények, nyilttéri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos 1 garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyilttér“ rovatban
közlendő cikkek soronkin
10 kr. díjért közöltetnek.

A kolera.

Mint a hírlapok cikkei és a napon-
kint érkező táviratok szomorúan igazol-
ják, Európa országait s köztük hazánkat
is Franciaországból veszély fenyegeti a
kolera rémeiben. Egy ideig rejtegették
Franciaországban a veszélyt, az önzést
elébe téve az óriási áldozatnak, mely
milliók drága életét vonhatja maga után;
de hiába, a baj megvan.

Azt hisszük, hogy a nemzetközi
óriási forgalom e veszélyes ragály miatt
megakadván, roppant anyagi károkat
szenvednek, nemcsak Franciaország,
hol a vész kitört, hanem a szomszéd or-
szágok is; de bármekkora legyen is az
anyagi kár, nem mérhető össze azzal,
midőn az emberek milliói esnek a ra-
gálynak áldozatul, midőn a veszély fö-
lött millió meg millió árva és özvegy
keserű könnyet hullat s a nemzet fájdal-
ma milliók szívrázó zokogásaiban tör ki.

Isten után csak az erélyes rend-
szabályoknak tulajdoníthatjuk, hogy a
mult évben az Egyiptomból behurczolt
kolera veszélyeitől Európa meg lett
mentve. Ugyanazon eszközök és óvinté-
kedések ma is rendelkezésre állanak,
csak alkalmazni kell. Nemcsak a Fran-
ciaországgal szomszédos kormányok,
hanem Európa összes kormányai meg-
tették erre nézve a szükséges lépéseket.
Magyarország a hajó kikötőkre nézve a
határozat elrendelte és gondoskodott,
hogy Toulon felől nem szabad hazánkba
viselt ruhákat, rongyokat stb. behozni

semmi szín alatt, mint olyanokat, me-
lyek a ragály terjedésének legbiztosabb
eszközei. S ez nagyon is helyén van, s
habár a veszély bennünket Francia-
ország felől sem fenyeget nagyobb mér-
tékben, mint Egyiptom felől, de a leg-
kisebb hiba és mulasztás a legnagyobb
veszedelmeknek lehet szülő anyja. Az
emberek könnyelműsége, önzése, ha-
nyagsága százezereket vagy milliókat
kergethet a vész rémes torkába. A rend-
szabályokat tehát mindenestre teljesi-
teni kell mindenütt, még azon esetben
is, ha a vész egyelőre nem nőne, és pe-
dig a legnagyobb erélyt és szigorot kell
kifejtetni.

A nyár az utazások, a fürdőre-
menetel, a szórakozások s más találko-
zások, szóval az összejövetelek ideje
főképp a menekülés ideje azokra nézve,
kik a ragály által fenyegetett területe-
ken laknak s kiknek módjuk lévén hoz-
zá, a veszélyfenyegetett helyekről me-
nekedni sietnek. Az ilyen utazókat a
nemzet milliói érdekében mulhatatlanul
ellenőrizni kell.

A kormányok megtették a legszük-
ségesebbeket, de mindent helyettünk
nem tehetnek meg. Mi egyesek a ma-
gunk úgy, mint az egész jól felfogott ér-
dekében utalva vagyunk, hogy saját
hatáskörünkben mindent megtegyünk és
védekezzünk a fenyegető veszély ellen.
A hatóságok világossítsák fel, oktassák,
tanítsák a népet. Mondják meg a nép-
nek, hogy távol a hazától baj van, mely-

ről nem kell ugyan megijedni, de mely-
ellen mégis elővigyázattal kell lennünk.
Nem kell bevárni, míg a legközelebbi
szomszéd háza is ég. Az utcákat öntöz-
tetni, a lakásokat fertőtleníteni kell;
a rendes életmód, tartózkodás minden
kicsapongástól, a meghülésnek óvatos
kikerülése igen czélszerűnek bizonyult
eddigelé a ragály ellen.

A rendőrségek a városokon és falu-
kon éber szemekkel vigyázzanak s kér-
lelhetlen szigorral járjanak el ne csak a
husárusokkal, de különösen a gyümölcs-
árusokkal szemben. Itt a szülők nagy
és lelkiismeretes kötelesség vár gyer-
meikkel és hozzátartozóikkal szem-
ben. A veszély még távol van, de az
elővigyázat mulhatatlan kötelesség. A
hatóságok és egyesek jókor és lelkiismer-
relesen teljesítsék kötelességeiket s így
a baj még csirájában elfojtható lesz.

Ép ezen körülmény adta kezünkbe
a tollat, hogy a netán bennünket is fe-
nyegető veszélyre kedves székely né-
pünk figyelmét felhiva, legyen időnk és
módunk — a kellő óvintézkedéseket jó-
kor megtéve — a veszélyt lehetőleg ki-
kerülni.

E felhívás, e figyelmeztetés a ható-
ságokkal és egyesekkel szemben a saját
kötelessége.

Isten védje e sokat szenvedett ha-
zát bár e rémes veszélytől!

S—S.

A határozat enyhítése. A földmivelés-,
ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minisz-

A „Székelyföld“ tárczája.

A kászoni fürdőn.

1884. július 20.

„Királyi multság erdőben sétálni“ —
mondá és írta egy ezelőtt több század évvel
élt jeles magyar író. S hogy igazat mondott
s e mellett rossz gusztusa sem volt, ezt
azóta évenként több százezeren bizonyít-
gatták és bizonyítgatják mai napság is
azon szerencsések, kiknek idejük és módjuk
van arra, hogy főleg ezen kolerás világban
valamely erdős völgy ölen fekvő üdülőhelyet
felkeressenek s ott a többi között az erdő-
ben sétálás királyi multságában is része-
sülhessenek. Azért írom azt, hogy „a többi
között“, mert mai napság alig van ilyen
üdülőhely, hol a természet által nyújtott
élvezetek mellett az emberek társas együtt-
létéből, az előhaladott műveltség útján ke-
letkező, szívet és lelket gyönyörködtető s
ezáltal az emberi physicumot is felüdítő
más élvezetekben is ne részesülhetnének.

Hol a természet jótékony szelleme ál-
tal nyújtott kimeríthetetlen adományok az
emberi ész és szív nemcsak alkotó erővel ta-
lálkoznak: ott ökvetlenül egy földi paradi-
sommak kell létesülnie. A kies és szelíd
egyi kászoni fürdő, mindenfelől, de különö-

sen éjszak és éjszaka-kelet felől erdőkoszoru-
zott magas hegyektől bezárt enyhe ölü völ-
gyében, hová a vihar is csak enyhe szellő
alakjában szokott eljutni, s hol a levegő
éltető ózonnal van tele, többféle forrásainak
igaz gyöngyként ragyogó, üdítő és gyógyu-
lást nyújtó habjaival: erre különösen alkal-
mas. Azért ilyen földi paradicsomnak ör-
vendhetünk mi jelenleg a kászoni fürdőn,
hol a természet által nyújtott élvezetekkel
az emberi ész és szívnek valóban nemes
alkotó erői által létrehozott más társadalmi
élvezetek járnak karöltve, hogy ezen kies
helyen tartózkodók mindenike a lehető leg-
boldogabban tölthesse rövid ittlétének min-
den perczeit.

És erre kis társaságunk is valóban
igen alkalmas. Mert a mellett, hogy „van
itt leány, mint a csillag az égen; szép is,
jó is, mint a virág a réten“, — kis társasá-
gunkban a társadalomnak csaknem minden
osztálya képviselve van — nemesebb ki-
adásban. És a mi szintén megérdemli a meg-
emléítést, a bércezes kis Székelyföldnek min-
den megyéjéből van itten vendég, sőt még
Temesmegyéből is.

Mivel szép hazánkban, melyet a poli-
tikusok kiválóan agricultur államnak szok-
tak nevezni, az államalkotó legfőbb elemet
a földbirtokos és földművelő osztály képezi,

mi is ezen kezdjük meg kis társaságunk
ismertetését.

Nemcsak mint nagybirtokost, de mint
vendéget is, legelől említjük Balási Lajos
urat, ki a fürdőtelepnek tulajdonosa ugyan,
de vendége is egyszersmind. Mert bár la-
kása és birtokai gondozása miatt állandóan
nem tartózkodik is közöttünk, csaknem
mindennap szerencsétlen bennünket s így
máltán vendégnek is tekinthetjük őt. Közöt-
tünk van ő nyájas, előzékeny és mindenkit
megnyerő, sőt lekötőlező modorával, ezer-
féle apróságokra is kiterjedő figyelmével és
kifogyhatlan szolgálathézségével. Közöt-
tünk van, hogy vendégünk is legyen, s fő-
leg, hogy emberséges emberségével szíve-
sen lásson mindenkit, ki őt és a tulajdonát
képező fürdőtelepet fölkeresi. Valóságos
fenntartó és éltető szelleme ő a fürdőtelep-
nek, s még a társas élet élénkítésében is
gyakran tetemes része szokott lenni.

Hogy mit tesz a fürdő gyógyerejét
igénylő, szegénysorsú vendégekkel, azzal a
discretio és az ő szerénységének megsér-
tése nélkül bővebben nem foglalkozhatunk,
mert ha valaki, úgy ő igazán teljesíti azt,
hogy mit a jobb kéz ad, ne tudja azt a bal.
De azt véljük, nem leszünk indiszettek, ha
jelezzük, hogy mily nagyszabású tervai
vannak a fürdőtelepnek oly rangra emelhe-

ter a következő rendeletet intézte vala-
mennyi vesztégtintézeti igazgatóhoz, vesztég-
állomás-vezetőséghez és vesztégtintézetek
felügyelőjéhez:

Minthogy Romániában a dorohói kerü-
letben levő Darabam és Hudesti-mare köz-
ségekben és azon községekhez tartozó Ba-
guarea és Concesti nevű pusztákban egy hó
előtt kiütött marhavész tovább nem terjedt:
ennél fogva megengedem, hogy Romániának
azon kerületeiből, melyek az országnak er-
délyi határától délre esnek, a juhok és állati
nyerstermek az 1874. XX. t. cz. 11. és
12. §-ban körülírt eljárás mellett, azonban
kizárólag csak az orsói, felsőtömösi
(predeal), vöröstoronyi, törösvári, vulkáni,
ó-sánczi és bodza-krasznai vesztégtintézetek-
ken keresztül bebecsáttassanak.

Az említett kerületek név szerint
ezek: Mehedintű, Gorju, R.-Valcea, Argesu,
Muscelu, Dambovit, Prahova, Buzan, Rom-
nicul, Braila, Jalomita, Ilfor, Vlasca, Teleor-
man, Olt, Romanati és Dolj.

Ellenben Romániának többi, itt meg
nem nevezett kerületei ellenében a f. évi
junius 16-án 27.025. sz. alatt elrendelt szo-
ros határozat továbbra is fenntartom.

Erről tudomás és szoros alkalmazko-
dás végett értesítem.

A magyar-román határrendező bizottság
működésében Szeben megye területén részt
vett dr. Brennerberg Mór főispán, valamint
Thalmann Gusztáv a megye alispánja, kik e
hó 15-én érkeztek vissza Szebenbe. A kiin-
dulási pont Czódtól Kataneste felé volt s
innen kifelé Timpáig (a román határszéli ál-
lomásig) haladt, hol a bizottság mindkét
részről megtéve észrevételeit, kilátásba
helyezé feltérjlesztéseinek felsőbb helyen tör-
ténendő jóváhagyását. Ezért a bizottságnak
Szeben megye területét illető feladata körül-

tése tekintetében, mely a gazdag és csak-
nem páratlan minőségű és gazdagságu ás-
vány-forrásokhoz méltó.

Már 10—15 évvel ezelőtt megkezdette
azon tervének valószínűsítését, hogy az erdőtől
fosztott környezeten ne csak újabb szép
erdőket neveljen, hanem azokat legnagyobb
részben fenyvesekké alakítsa át. Azóta min-
den évben más és más pontokon létesített
fenyős táblákat és sorokat, melyek több he-
lyen már valószínűs fenyőszálerdőt képe-
znek s már is tetemesen megváltoztatták a
környezetet és ennek a képét. S ezt évről
évre szakadatlanul folytatja.

Épen most fejezték be az új meleg-
fürdőháznak költséges alépítményeit, a me-
lyekre még ezen évben emelendő fürdő-
szobák a kor igényeinek megfelelőleg fog-
nak berendezettni. Sőt a meleg fürdőkhöz
annyira szükséges, de csak ritka helyen
alkalmazott hideg zuhanyozókkal is el fog-
nak láttatni, s már a jövő fürdő-évszakban
átadatnak a használatnak.

Nem fog késmi a megfelelő föld és
nyílt sítányoknak felépítése és elrendezése,
valamint új vendégházak építése és comfort-
szerű berendezése sem, úgy hogy egy pár
év alatt a régi kászoni fürdőt csak a régiebb
vendégek elbeszéléséből fogják ismerni a
modern kászoni fürdő mellett.

belül megoldottnak tekinthető. Timpáról azután (a negyedik napon) a szebenmegyei küldöttségi tagok hazaértek, a bizottság pedig folytatta az országos határjárást Hunyadmegyében egész Petrozsényig. Ezuttal is két egész napon át folyton szakadt az eső s felette megnehezítette a bizottság munkáját, — az eső után pedig dermesztő hideg és sűrű köd ereszkedett a hegyekre, elannyira, hogy alig lehetett 4—5 lépésnyi távolságra látni. Végre a harmadik napon kiderült s a legszebb nap ígérkezett; szép is volt mindaddig, míg az idő fel nem melegedett; de már délfelé oly tikkasztó és égető volt a nap heve, megszorult a hegyek között, hogy szédülés, napzsúrás s más ily természetű bajok bekövetkeztetésétől kellett tartani.

Az új ipartestületek alakítása

tárgyában Ráth Károly nyílt levelet tesz közzé az ipartársulatok elnökeihez, melyben őket figyelmezteti arra, hogy az ipartestületek alakításának lényeges feltétele az illető iparosok kétharmad többségének akarata s így szükséges, hogy ezen kétharmad többségének biztosítottassék. E részben a következőket ajánlja. 1. Értekezzenek mielőbb az ipartársulatok bizalmi férfai oly iparos-gyűlés egybehívása tárgyában, melynek célja az illető városbeli képesítéséhez kötött mesterséggel foglalkozókat az ipartestületek szervezete és hatásköre iránt alaposan felvilágosítani és egy központi szervező bizottságot választani. Ezen központi választmány álljon a bevonandó kézműiparágak bizalmi férfaiából, oly módon, hogy minden képesítéshez kötött mesterség legalább egy taggal legyen képviselve, míg minden további 20—25 szakmabeli önálló iparos után egy-egy további tagot lehetne bevélni, illetőleg az ipartársulat által kiküldetni. Kíváncsok, hogy a nagygyűlés a legközelebbi 4—6 héten belül tartassék meg, a végből, hogy a szervező bizottság a törvény életbeléptetéséig már a kellő eredménnyel eljárasson kiküldetésben. A mennyiben szüksége fennforog, hogy a gyűlésen a központból is valaki részt vegyen, a ki a törvény életbeléptetése körül teendőkre nézve szakavatott útmutatásokat adhat, azt hiszem, egyik-másik alkalommal ez uton is lehetséges lesz a fontos czélt előmozdítani. 2. A vegyes szervező bizottság mindenekelőtt törzskönyvet készít, melybe iparágakként külön lapon bejegyeztetnek és sorszámmal láttatnak el a városbeli kvalifikált iparosok, a mely névjegyzéknek pontos összeállítása — a későbbi hatósági összeállítás is — a bizalmi férfiak útján nehézséggel nem járhat. A központi bizottsági tagok csakhamar érintkezésbe lép-

nek szaktársaikkal és felvilágosítván őket az ipartestületi önkormányzati jogok hordereje iránt, aláírtnak egy nyilatkozatot, mely legcélszerűbben bárcza (tehát nem aláírási iv) alakjában így szólhat: »Alulírott ezennel nyilatkozatom, hogy óhajtom és közreműködni kívánok, miszerint X. városban az 1884. XVII. t. cz. 122. §-a értelmében ipartestület alakuljon. Kelt... N. N.... mester, lakik..., N. N., N. N. mint tanu.« Az ekként aláírt bárczák gyűjtetnek és a törzskönyv útján evidenciában tartatnak mindaddig, míg a törvény által előírt kétharmad többség feltétlenül biztosítottak nem mutatkozik. Bármiképen fog az iparhatósági eljárás a 122. §-a végrehajtása tekintetében megállapíthatni, az itt ajánlott módzatok mellett nem lesz nehéz a törvényes formák bármelyikének is a czél biztosítása érdekében megfelelni. Különösen figyelmébe ajánlom a bizalmi férfiaknak szaktársait az iránt megnyugtanni, hogy a 125. §-a szerint a jelenleg fennálló ipartársulatoknak külön czélokra rendelt vagyona a testület által az illető iparágat üzők céljaira külön kezelendő, és hogy e kezelésbe az alakítandó szakosztályok útján a szakmabeliek épp úgy befolyhatnak, mint a hogy mi sem állja útját annak, miszerint általában az egyes iparszakmák vagy csoportok speciális érdekei szakosztályilag az eddiginél jóval hatályosabb módon megóvassanak. Midőn a törvényhozó jóvá látta az új iparszervezeti reformnál az általános szavazati jog egy nemére támaszkodni, ezzel nem csak jogot adott a kapacitáció minden törvényes eszközeinek felhasználására, hanem egyszersmind köteletségévé tette a hangadó szerepre hivatott szakköröknek, hogy teljes erkölcsi befolyásuknak latbavetésével arra törekedjenek, miszerint a törvény ne képezzen ismét üres keretet, papíron maradó intézményekkel.

Tanügy.

Megjelent s szerkesztőségünknek megküldött a budapesti állami közép-ipartanoda 1883—4. évi nagy gonddal szerkesztett, terjedelmes „Értesítő“-je. Szerkesztette Hegedüs Károly, ez intézetnek nagyérdemű igazgatója.

Két vegyeszeti és egy gépészeti tanárnak érdekes tanulmányi jelentése után a lefolyt isk. évről szóló jelentés és a tanári kar kimutatása következik. Működött az intézetben 10 rendes, 9 rendkívüli tanár és 2 művezető.

Rendkívüli téli tanfolyam is volt nyitva az építő iparosok, a malomiparosok, a gépkezelők és fűtők számára. Ezek tanításával 14 tanár és egy művezető foglalkozott.

Az intézet szervezete: A budapesti állami közép-ipartanoda célja és

feladata, hogy építőmestereket, építőpallérokat, a gépekkel és a munka megosztásával dolgozó, az u. n. tömegtermelő iparágak számára pedig előmunkásokat, művezetőket és kiváltságos szakembereket képezzen, a kik kisebb ipartelepeknek, gyáraknak önálló vezetőivé is lehessenek.

Ezekhez képest ez intézet az országban létező ipartelepek gyorsabb fejlődését és a hazai azon fontosabb iparágak átalakítását, fokozatos kifejlesztését akarja előmozdítani, sőt ezeket némi részben gyáriparágakká átváltoztatni, melyek mai alakjokban, mint kis iparok, a külföldi hasonmái iparágakkal többé nem versenyezhetnek, ellenkezőleg mindinkább tért vesztenek.

Ez intézet műmunkásokat, műiparosokat nem nevel; de némely iparágak természetéről a tanulóknak a műipari érzéket is fel fogja kelteni és kifejleszteni, annyira, hogy iparáguk művésziesítése is törekvésük célja legyen s ez irányban — ha mások segélyével is — bizonyos öntudattal működhessenek.

Az intézetbeli oktatás elméletbeli és gyakorlati.

Az utóbbit illetőleg az intézet tanműhelyében a tanítás a kézi ügyesség gyakorlására szorítkozik, azonban a bevezetett mechanikai ügyesség megadása helyett csak az elméletben kifejtett elvek alkalmazására, a szemléltetésre és a főbb műveletmódok lényegének átdolgozására van a tanítás tekintettel.

A tanítás főszövege az egyes iparágak elméleti ismertetésére fektetettik, mi alatt az értendő, hogy: az egyes iparágak céljaira használt nyers anyagok természet, a gyártásmódok lényege, továbbá a használt különböző műtárgyak, készülékek és gépek szerkezete és helyes alkalmazása, végre a gyártmányok alkotása és rendeltetése oly behatóan tárgyalatik, hogy ennek alapján és segélyével a tanulók az illető munkák és iparágak mechanikai és gépészeti részét, műveleti módjait és szerkezetét — tanulmányaikhoz és hivatásukörükhöz mérten — tudományos alapon ismerjék meg s az iskolából minél több motívumot vigyenek a gyakorlatba arra nézve, hogy mily anyagból, mily módokon, mily eszközökkel miket lehet előállítani és gyártani.

De mivel ily magasabb hivatáskörhöz való rendszeres szakképzettséget az intézet csak azon egyéneknek adhat, kik koruknál fogva még az elméleti tárgyak iránt is fogékonyság s kik a kiszabott három éves tanfolyam alatt idejüket egészen az iskolai tanulmányoknak szentelhetik: megkívánatik, hogy az intézetbe lépők kellő elméleti elkészültséggel, e mellett valamelyes műhelyi gyakorlattal bíró 14—15 éves ifjak legyenek.

tás adna igen nagy bajt, mert itten első egy sem akar lenni, hanem mindenik azon igyekszik, hogy az elsőseget minden tekintetben másnak adja meg. A gondnal s épen mások gondjával törődni, — no már ezt egyik sem akarná. Minden összeegyeztetés nélkül is ki van itten zárva a feltűnni akarás, a divat és fényűzés, no meg az élvhajhászat; a férfiak közül pedig a meddő politizálás, pártoskodás és mihaszna kártyajáték s több eféle.

Ezek helyett a kedélyesség és természetes egyszerűség uralkodik minden irányban. Csakis ebben, egymás iránti jóindulat és előzékenységekben s egymás mulattatásában igyekezik itten egyik a másikat felülmúlni.

S mindennek mi az okvetlen következménye? Az, hogy itten mindenki jól találja magát. Az egyetértést, kölcsönös becsülést és szeretetet aláásó intriguákkal, a divatossá vált mende-mondával stb. hasonlóval itten senki sem foglalkozik. Él magának, övének, él testi és lelki felüdülésének, él az egész kis társaságnak; s jó emlékekkel, felüdült testtel és lélekkel tér vissza innen mindenki, rövid időre megszakított foglalkozásához. Ugy legyen!

..... a c.

Előhaladott kora és oly egyéneknek, kik gyakorlati foglalkozásukat meg nem hagyhatják, az intézetnek alkalmat, hogy munkájukban egyes huzátokat pótolgathassák.

Az intézetben hat, illetve hét különböző szakcsoport van, u. m. építészeti, gépészeti, két vegyeszeti, fém-vasipari, faipari és szövetipari szakcsoport; ezek közül életbe van léptetve a hat első.

Az „Értesítő“ kimutatást tartalmaz továbbá a tanulók kirándulásairól, irányképzőkörről, anyakönyvi névjegyzéke és érdemsorozatáról, a műhelyek és szertárak felszerelése és gyarapodásáról, könyvtár, rajz- és gipszminta-gyűjtemények gyarapodása, a tanulók szünidei gyakorlatának kimutatásáról s végül kimutatja, hogy az 1882—3. évben végzett tanulók jelenleg hol és minő alkalmazásban vannak.

Az 1883—4. évben az első éves tanulók voltak: 61; a második évesek 4 szakosztályban: 29-en. Ajánljuk az érdekelt szülők figyelmébe ezen hazánkban egyetlen közép-ipartanodát.

Közlekedésügy.

(Válasz illetékes „Megnyugtató“-ára.)

A „Székely Nemzet“ f. hó 17-én megjelent 110-ik számának „Napi hírek“ rovatában „Megnyugtató“ cím alatt egy illetékes hely még illetékesebb egyéne az „Ellenzék“ július 12-ki számából olvasván, hogy e lapokban a várdotfalvi posta-ügyet illetőleg mit irtunk, nagy bölcsen oktatni kezd, hogy mit tegyünk, ha valmiről írni akarunk.

Igen szépen köszönjük az utasítást és tisztelettel kérjük illetékes urat, hogy ha minket akar megezőfolni, ne az „Ellenzék“-ből, hanem a „Székelyföld“-ből legyen szives az általunk írottakat elolvasni; mert a felhozottakat valótlanágoknak kell jelen-tünk.

Mert mi nem irtuk, hogy „a várdotfalvi postamesteri álmomásra a szállítással egybekötött pályázati hirdetmény a közügy kárára s a publikum bosszantására még ez ideig nem lett kihirdetve s ezen ügyet indoklatlanul az illető hatóságok huzzák, halsztják.“

Ha azonban azon illetékes hely még illetékesebb egyéne jogosítva érzi magát így nyilatkozni: mint illetékes helyről jött nyilatkozatot, helyben hagyjuk.

A ki bennünket akar megezőfolni, bizonyítsa be: 1., nem igaz, hogy első ízben csupán a 120 frt kezelési díjra lett volna pályázat hirdetve és a szállítási zsiros koncz vissza lett volna tartva; 2., nem igaz, hogy a 120 frt kezelési díjra pályázott V. A. és pályázata tekintetbe nem vétetvén, csak másodízben lett a szállítás és kezelésre hirdetve a pályázat.

Míg ezeket az illetékes hely még illetékesebb írója be nem bizonyítja, utasításait egyszerűen visszautasítjuk, kancsal mérsáros módjára adott megnyugtatósaiban pedig meg nem nyugodhatunk.

Színészet.

Szombaton július 19-én „A szerencse gyermeke“ című 5 felvonásos új francia színű (Bulyovszky Lilla fordításában) került színre Várady Rózsika, a társulat legelőnyösebben ismert tagja jutalmára, sajnos, hogy kevés számú közönség előtt. Ugy a kitűnő színű, mint a jutalmazandó eddigi szereplése megérdemelték volna, hogy a közönség zsufoolásig töltse be a szinkört s — az egészen meg nem magyarázható — közönyösség helyett egy kis anyagi elismerésben is részesítse s ezáltal is előretöréskére buzdítsa a jutalmazandót.

Az előadás egyik, a legjobbak közé tartozott. Várady Rózsika (Hermance, a szerencse gyermeke) szerepében excellált; mint hercegző kisasszony, zárdai növendék, mint parasztlány egyformán olyan természetességgel, azzal a naiv üdösséggel, szeretetreméltósággal, buzgósággal játszott, toi-

Nem hiszem, hogy találkoznék valaki, a ki szívből, lélekbelől ne kívánná, hogy ezen nemes birtokost az Isten sokáig éltesse és a jelzett s még több tervek valóítására is segítse!

A birtokos-osztályt Benkő Miklósné Maros-Vásárhelyről, Kertész Elekné családjával Kolozsvárról, Boros Károly több hozzátartozójával Sz.-Udvarhelyről és Czell József szintén több hozzátartozójával Háromszék megyéből — egészítik ki.

A közoktatás- és neveléstudomány terén működők közül Bölskény Ilona kisasszonyt Kézdi-Vásárhelyről, Kovács Antal és Szigeti István családjával együtt Sz.-Udvarhelyről említhetjük meg, valamint Nagy Sándorné ev. ref. lelkészné családjával együtt Hidvégről.

A tisztviselői kart az igazságszolgáltatás köréből Bartha Ignác kir. alügyész, Szylveszter Dénes kir. aljárásbíró családjával Kézdi-Vásárhelyről; a közigazgatás köréből Molnár Dénes rendőrkapitány családjával Kézdi-Vásárhelyről, Bogáti Gyula megyei aljegyző családjával Csik-Szeredából; a pénzügy köréből Tihanyi György pénzügyi titkár családjával Temesvárról és Szász Lajos adóhivatali pénztárnok családjával Csik-Szeredából képviselik.

A katonaságtól Zöld Albert honvéd

huszár hadnagyot Maros-Vásárhelyről csak egyedül említhetjük; a magánzók közül pedig Könczei Farkast Kézdi-Vásárhelyről. A sűrűen árutató vendégek közül ifj. Dr. Boeskor Károly volt országgyűlési képviselő s jelenleg budapesti tud. egyetemi nyilvános rendkívüli tanár, id. Boeskor Károly kásoni birtokost, körjegyzőt és postamestert, Simon Jenő fogarasi franciskanus zárdafőnököt és plebánost, a Ferencz József rend lovagkeresztjét, Simon József marosvásárhelyi énekkest, ki valóban mestere az éneknek, Veres István kásonyújfalvi plebánost, Karda János eszteleni zárdafőnököt, Császár Károly k.-jakabfalvi plebánost és a csaknem minden második napon kilátogató Dr. Irk Mátyás járásvorost, ki azonban rövid időn állandó vendég leend, — nem hagyhatjuk említés nélkül.

Mindezekből bővebb tudósítás nélkül is látható, hogy a kásoni fűrdőn minő pezsgő élet uralkodik. Még a jó cigányzene sem hiányzik, mely nemcsak a talpcsiklandoztatód, hanem a szivandító és vidámító jó magyar nótákat egymásután csak úgy csalogatja ki a hegedűnek nevezett száraz fából. Így tehát fűrdői életünket vognak is nevezhetjük.

Akár egy kis köztársaság is kitelne az említett elemekből. Csak az elnökválasz-

lettéjei is oly egyszerűen izlések voltak, hogy a közönség nyílt jelenetben megtapsolta, miután felvonás után többször kihívta s virágcsokrokkal üdvözölte. Meg is érdemelte bőven. Kivüle még megemlékeztek rájuk ki kiválónban; az Abbé szerepét kitűnő humorral, sikerült maszkkal s alakítás-sal adta; volt neki is része tapsban, ki-hívásban. Lendvay (Anatol), Várady Ibolyka (Gilberte), Váradyné (Katon asszony), Fá-biánné (hercegnő), Kállay (a marquis) meg-elegetésre játszottak.

Vasárnap július 20-án egy új népszin-mű, Almási Tihámér „Czigány Panna”-ja adatott utolsó előadásul. Ismét egy azon népszinműnek keresztelt férczelmények kö-zül, melyek mindannyi másolatok Tóth Ederől, Szigligetiről vagy valamely más régi népszinműről, melyekben még nyoma sincs vagy egy új gondolatnak, újonan ellesett népies elemnek, pl. a nép eszejárását, szokásait, erkölseit vagy beszédjét illető valamely eddig ismeretlen vonásnak, vagy a poezisnek, a nyelv gondos kezelésének, mu-lattató elemnek stb., ha csak a panorámást, a bíróválasztó kortest nem vesszük új alak-nak. Maga a czimszerep Czigány Panna sem hozott felszínre semmi újonságot. Még a dalok sem kárpótolnak a mű egyéb hiá-nyaiért, legtöbbször bizony egy-egy elcsé-pelt régi vagy újonat-ú, de valami német jodlerből kifordított népdal, mint a milye-nek a Czig. P. dalai is nagy részben.

A mi az előadást illeti, az meglehető-sen sikerült. Igyekezetben nem volt hiány. Várady Ibolyka (Czigány Panna) szép czi-gány leány volt; festői öltözte, eleven já-téka s csinos dalolása a közepes számú kö-zönségnek tetszett; meg is tapsolták, ki is hívták, egyik dalát meg is újráták. Várady Rózsa (Julis) kis szerepének jelentőséget, élénkséget tudott kölcsönözni ma is. Kö-vesi a koldus barátot, Lendvay a czigány vajdát, Várady Vámosi törvénybíró ki-tűnően alakították. V. B. műkedvelő ur gyenge színésznek bizonyult. A többi szereplő többé-kevésbé jól megálta ügyét. Egy örvendés körülményt kell megjegyeznünk s ez az, hogy a darabban előforduló népdalokhoz a közmivelődési egyesület zene-szakosztályának 4 buzgó tagja, u. m. Zayzon Lázár, Fejér Antal, Sebők József és Vertán István urak szolgáltak pompás kísé-rettel. Vajha a közreműködés feltámadása lenne a jobb sorsra érdemes köz-m. egye-sületnek!

*

Hétfőn jul. 21-én rendkívüli előadás volt a „Stephanie-menház” javára. Jegyek bőven keltek el, közönség azonban a kellemetlen esős idő miatt nagyon kevés volt. De azért a régi jó Lendvaynak „Színész és Táblabíró” című kitűnő vígjátékán olyan jól mulattunk, színészeink kivétel nélkül oly ügyesen játszottak, hogy sajnálnunk lehet a távolmaradottakat. E ki-tűnő vígjáték fölött az összes itt előadott népszinművekkel.

Lendvay (Peterdi Béla színész) ismé-telten tehetséges színésznek bizonyítá be magát; sikerült maszksjai, alakításai valóban dicséretre válnak, ép úgy Hegyinek is, ki Peti mindenes szerepében kitűnő humorával, jó zamatu játékával el-elragadta a kis kö-zönséget. Várady Emma (Rózsa) szerepében nagyon kedves, Várady derék táblabíró volt; Váradyné a táblabíróét s Kállay Körmös ügyvédet találóan személyesítették.

Ezzel a társulat előadásait Kézdi-Vá-sárhelyt befejezte. Általában megjegye-zük, hogy előadásai a középserűi sikeren többször felülemelkedtek s érdeme, hogy E. Kovács Gyula szerepeltetésével kiváló művelzetben részesíté a közönséget. Kísérje szerencse tovább!

Apróságok.

— A kézdívásárhelyi képviselőtestület folyó hó 22-én tartott gyűléséről lapunk kö-zelebbi száma terjedelmes tudósítást fog hozni.

— Időjárás. Ez valami rendkívüli. Ju-nius 9-től fogva egy-két fél nap kivételével

folytonosan esik. Egész nyárunk — eddig — két fél napból állott. Közlebről, talán betetőzésül, f. hó 21-én d. u. 2 órakor egy óriási záporral kezdve 30 óra hosszáig szü-netlenül esett, melynek következtése lett, hogy a Káson-vize annyira kiáradt, hogy Kézdi-Vásárhelynek egész rétje több kiló-méter hosszúságban víz alatt van. Az oko-zott kár óriási.

— Időjárásunk Csikmegyében június 8-tól kezdve július 17-ig naponta esős volt. E hó 18-án felderülvén, teljes reménnyel voltunk, hogy Medardus 40 napja lejárt s így száraz időre lehet kilátásunk, mit egy a szénacsinalás, mint a közelgő aratás szem-pontjából nagyon ohajtanánk. 19-én azonban oly borzasztó vihar járta be az egész vár-megyét, hogy már a 100 éves naptár szerint sem tudjuk megjósolni, mikor fog már ná-lunk a jó idő beköszönteni.

— Élő halott. A csikszeredai műkedvelő társaság patronatusa alatt ezelőtt pár hóval létesült dalegyesület, — mint szomorodott szívvel értesítenek — bárha abban annyi tehetség és oly sok szép hang egyesült a nagy közönség gyönyörködtetésére, a jóté-kony czélok előmozdítására és az izlés ne-mesítésére, újabb időben az egyenletlenség ragályába esvén, megmaradásához nem sok reményt köthetünk. Öszintén sajnáljuk, hogy a szé-p m a m á k e kiskoru árvt oly mos-toha bánásmódban részesítették és annyira el-hanyagolják, hogy közöttük el kell vesznie. Hja! két dudás nem fér meg egy csárdában, hát aztán több nem férjen meg?

— A kézdívásárhelyi ev. ref. egyháznak folyó hó 20-án — a mint ez már előre is jelezve volt — ünnepélye, még pedig a con-firmatio nagy jelentőségénél fogva érdekes, megható és lélekben felemelő ünnep volt. 39 ifju, 20 fú és 19 leány avatattott fel az egyház tagjává; 39 ifju tett fogadást az ur templomában Isten és ember előtt, hogy hi-tét megtartja s egyházának hű és erős osz-lopa s igaz és erőnyes tagja ohajt lenni. Igen jellemzően és találóan ecsetelte Szé-kely János pap a confirmatiót megelőző be-szédében, hogy az élet különféle bajai és nyomorúságai között, a társadalom igen sok-szor igazságtalan üldözése közepette az igazi vallásosság, a valódi hit az, mely az erősnek kitartást, a gyengének erőt kölcsö-nöz megállani az erény útján. Mintán tiszt. Sz. J. felemlítette még, hogy a confirmá-landó ifjuság áldozatkészségének már is je-lét adta az által, hogy a kepeváltás alapjára 9 frt 25 krt adományozott: megkezdődött az ifjaknak a gyülekezet előtt való vizsgálata a hit különféle tételeiből. Örömmel hall-gattuk a számos és szép feleleteket. A ki-kérdezés után az uri szót vacsorában része-sültek az ifjak s ezután az ünnepély leg-meghatóbb része: a megáldás, következett, mely a gyülekezet minden egyes tagját — kétségkívül — visszavarázsolta az ifjuság ama sajátos helyzetébe, mely életének egyik legemlékezetesebb pillanata.

— Folyó hó 27-én a kepe-rectificatio tárgyában a kézdívásárhelyi ev. ref. egyház közgyűlést tart. Az egyház tagjainak figye-lmébe ajánljuk e fontos közgyűlést.

— Érdekes párbaj. Kézdi-Vásárhelyt folyó hó 21-én K. B. kereskedősegéd és K. színész, hogy magukat érdekes személyekké és közbeszéd tárgyává tegyék, valami cse-kély összekocczanás miatt elhatározták életre-halálra megverekedni. Meg is állapi-tották a helyet: az oroszfalvi „Fortyogó”-nál, s kitűzték az időt. A míg a segédek a párbaj feltételeit meghatározták, úgy mondja a fáma, azalatt az ellenfelek egy másik asz-talnál barátságosan együtt ettek és iddo-gáltak. Itt megjegyezzük, hogy orvost, előre tudván, hogy a párbaj nem leend véres ki-meneteli, nem hívtak magukkal. Már a se-gédek készen voltak, de a párbajozók ke-resztyének lévén, gondoskodtak, hogy a rendőrség értesüljön e világra szóló ese-ményről s megakadályozza a rettentő lövöl-dőzést. Kivánságuk teljesült, mert két csend-őr csakhamar elkísérte az őket megillető helyre, hol gondoskodnak, hogy lehüljön a kedvük. — Csakugyan annyira elközönsége-sedett a párbajozás, hogy ideje volna, mint Amerika egyik tartományában, olyan tör-

vénnyről gondoskodni, hogy a ki másnak életére tör, vagy viszont a magát kocz-kára teszi, a segédeivel együtt, mint olyan, kinek a józan esze kétségbe vonható, gond-nokság alá helyeztessék. Különbben a pár-bajozás, mint a harapégés-gomba, úgy terem.

— A kolera. F. hó 19-én estétől 20-án délelőtti 10 óráig Toulonban 31 és Marseille-ben 32 ember halt meg kolerában. Toulon-ban erős északnyugoti szél fúj, mi remélni enged, hogy a kolerabetegedési esetek szá-ma csökkenni fog. — Egy angol gőzösön, mely Bombayból Marseillebe érkezett és on-nan Liverpoolba indult, két tengerész kole-rában meghalt. A hajót vesztetgárnak ve-tették alá.

— A medvék garázdálkodása ellen na-ponkint újabb és újabb panaszok merülnek fel. A múlt héten Szentkirály község csor-dájából 6 darab marhát gázolt össze egy maczkó, e hó 16-án pedig a nagyerdőn ke-resztül vezető állami uton Orbán József várjotfalvi lakosnak egy bornyuját tépte szét és oly vakmerően ragaszkodott a zsák-mányhoz, hogy az előfutott pásztorkok csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudták a már megölt állatot tőle elragadni.

— Két darab medvebocsot ütött agyon a napokban Bálint András csikmadarasi lakos. Több oldalról értesültünk, hogy ily fiatal bocsokat vagy agyonütöttek, vagy pedig elevenen hazaszállítottak, arról azonban mit sem hallottunk, hogy egy elevenen elfogott bocsoscal az anyát is megkeríteni igyekeztek volna. Pedig ha egyet azon környéken, a hol találtatott, egy fához láncolnának, 24 óra alatt egy közeli leshelyről az anyamedve is megkeríthető lenne. Ez pedig azért volna czélszerű, mert a nagy hű-hóval rendezett hivatalos hajtóvadászatok általában nem si-kerülnek.

— Egy fél éves medvebocsot ölt meg a napokban csikdánfalvi Ábrahám János saját erdejében és nagy reménnyel lesi, hogy a garázda család többi tagjait is megláthassa. Jó szerencsét kívánunk hozzá!

— A sepsiszentgyörgyi ev. ref. Székely-Mikó-kollégiumban segédtanárok és tanítók lesznek a jövő évben a mélt. állandó igazgató-tanács jóváhagyásával: Csősz János, dr. Benkő Gábor, Benkő József, és Bod Péter urak, mint okleveles, illetőleg tanárképezdét végzett szakképzett egyének. — Az előkészítő osztály köztani-tója Kali József, gymnasiumi tanító-szigorlatot lelett papjelölt ur (a II. gymn. osztálynak ez évben volt osztályfőnöke) lesz; kik mindnyájan benn fognak lakni, a privát-tanítást és a felügyelet az igazgatóság ellen-örködése mellett teljesítik. A kollégiumban nem lakva, hanem más intézettől be-járva, Antalffy Elek, polg. fiúiskolai tanító, a szabadkézi rajzot és írást; a tornát pedig Csinády Lajos, helybeli községi nép-s okleveles tornatanító és tűzoltói ör-parancsnok urak fogják tanítani. — Műének-tanító a jövő évben is tiszteletes Zajzon Farkas, polg. leányiskolai tanár ur leend.

— Polgármesterválasztás. Kolozsvárt pénteken dr. Haller Károly, a kolozsvári egyetemen a magánjog tanára, Deáky Albert ügyvéd ellenében 10 szavazattöbbséggel polgármesterré választott, mintán Bokross Elek helyettes polgármester a polgármesteri állást nem akarta elfogadni.

— Hány vak van Európában? Egy genfi orvos összegyűjté az összes európai vakok statisztikáját. Számuk 311,000-re megy; kö-zülük $\frac{2}{3}$ -nál több hiányos ápolás, rövidlátás és rossz gyógyítás következtében veszté el szemévilágát.

KÖZGAZDASÁG.

A gazdák figyelmébe.

Tapasztalván, hogy gazdáink közül igen sokan nem tudják, mikor kell aratni, illetőleg kaszálni, alkalmoszerűnek vélem-most, midőn az aratás ideje küszöbön áll, erre nézve egyet-mást elmondani s gazdáink figyelmébe ajánlani.

A legtöbb gazda még ma is azt hiszi, hogy akkor kell aratni és kaszálni, midőn a gabnaszemek már teljesen megkeményed-

tek, megszilárdultak; a kevésbé érett mag-vakat, különösen vetésre, hasznavehetetle-neknek tekinti. És ez téves. A gabonát tul-érett állapotban aratni, kaszálni hátrányos a következő okokból: 1-ször: tömördek szem hull ki és meggy kárba, még pedig a szemek legjobb, legnehezebb része; 2-szor: hája mindinkább keményebbé válik, a ke-ményítő egy része megfásul és következtés-kép a szemek őrlésénél több korpát, mint lisztet nyerünk; 3-szor: a szalma vesztvén czukortartalmából, a takarmány értéke is csökken.

Ezekből látható, hogy gabnáinkat tul-érett állapotban aratni, illetőleg kaszálni hátrányos. Óvakodni kell azonban, hogy az ellenkező hibába ne essünk, mert ha termé-nyeinket nagyon korán levágnók, akkor igaz ugyan, hogy a szalma takarmányértéke nagyobb lenne, de a szemek összeszárad-nának és nedves időjárás esetén igen ne-héz lenne azoknak kiszáritása.

A buzára nézve legjobb aratási idő, midőn a buzaszem már nem tejes, de még nem oly kemény, hogy a hüvelyk-és mu-tató-ujjal sem lehet összeszorítani. Az érés legszembeötlőbb jele az, ha a kalász 5—8 ccentiméterrel a kalászfő alatt egyenletes szalmasárga színt öltött, továbbá ha a ka-lász oldalvást hajlik és a szemeket fedő le-velek megnyílnak.

A rozst akkor kell vágni, ha a szem már oly kemény, hogy a körömön hajlítható, a nélkül, hogy megtörnék.

Az árpat akkor kell kaszálni, midőn a szem és kalász egyenlő szintű és a kalász nem hajlik oldalvást. Ha a szem fehér és a kalász hegyes ivben lefelé csüng, akkor az árpa tulérett.

A zab akadálytalanul aratható, mikor az foltos kezd lenni és a szemeket fedő le-velek még fel nem nyíltak. A leghelyesebb idő a zabnál is az, midőn a kalász 5—8 c-méterrel a fő alatt egyenlő szalmasárga színt kezd öltetni.

Árpa- és zabnál előfordul, hogy egy része már érett és a másik még zöld. Ez esetben nem szabad várni, míg az utóbbi is megéri, hanem aratni kell, mielőlt a na-gyobb elérte a megérés stadiumát.

—rt.

Felelős szerkesztők:

Ifj. Dobay János.

Móricz Gyula.

Kiadó tulajdonos:

Szabó Albert.

Sz. 487—1884.

tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A győsztmiklósi kir. jbiróság, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy Barabás József gyám által képviselt Barabás György végrehajthatónak alfal-vi Magyarai Márton (a György fia) vég-rehajtható elleni 56 frt tőkekö-vetelés és j. iránti végrehajtási ügyében a csikszeredai kir. törvényszék területén lévő, az alfalvi 1092. tjkvben A+1—5. 8—22 rendszám alatt foglalt ingatla-nokra az árverést 300 frt 61 kbrban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebbi megje-lölt ingatlanok az 1884. évi augusztushó 18-ik napján délelőtti 9 órakor Alfalu község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is előadni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10% kész-pénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal szá-mított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám a kelt igazságügyminisz-teri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-kepes értékpapirban a kiküldött kezé-hez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiál-lított szabályszerű elismervényt átszol-gáltatni.

Kelt Gyergyó-Szt-Miklóson, 1884. évi május hó 17-ik napján, a kir. jbiró-ság, mint telekkvi hatóság.

